

Doceren in Zuid Afrika

Andrea Morgan en Heleen van der Ree

Ongelijkheid

Als je het onderwijs in Zuid Afrika probeert te omschrijven, dan ontcom je er niet aan om het woord *ongelijkheid* in de mond te nemen. Het onderwijssysteem is gevormd door complexe historische problemen en men staat voor uitdagingen die ieder jaar eerder toe lijken te nemen, zoals de kloof tussen de goed en minder goed presterende scholen, die alsmaar groter lijkt te worden.

Een aantal scholen heeft nauwelijks een ingericht gebouw, er ontbreekt goede leiding, de docenten zijn niet of nauwelijks gekwalificeerd, de vakbonden werken soms tegen en de klassen zijn veel te groot. Zestig leerlingen in een lokaal waar maar dertig bankjes staan is niet ongebruikelijk. Veel docenten wonen ook nog eens op zeer grote afstanden van de plattelandsscholen waar ze werken, zodat ze zich niet verbonden voelen met de school en de gemeenschap rondom die school.

figuur 1 Phayiphini High School

En niet alleen de scholen staan voor uitdagingen, de leerlingen zitten zelf vaak ook met persoonlijke problemen zoals werkloze ouders of voogden, een thuisfront geleid door kinderen, omdat ouders zijn overleden of vertrokken, en een tekort aan voedsel.

Zuid-Afrika heeft negen officiële talen en de meeste leerlingen krijgen geen wiskundeles in hun moedertaal. In de media wordt breed uitgemeten hoe de kinderen soms mijlen ver moeten lopen en rivieren moeten doorwaden om naar school te komen. 's Winters lopen ze soms uren voor zonsopkomst, hetgeen een risico vormt voor hun veiligheid. Maar echte oplossingen zijn nog niet gevonden.

Geen simpele oplossing

Onderzoek toont aan dat Zuid-Afrikaanse kinderen het belang van wiskundeonderwijs méér inzien dan leeftijdsgenoten in andere landen, maar toch worden standaarden niet gehaald.

Volgens het TIMSS 2011 rapport (*Trends in Mathematics and Science Studies*) is Zuid-Afrika het slechts presterende land onder de landen met een gemiddeld inkomen. Geen wonder, gezien de eerder geschetste problemen. Uiteraard zijn er ook zeer goede scholen in Zuid-Afrika, maar geld speelt een belangrijke rol bij de schoolkeuze.

Scholen waar voldoende financiële middelen zijn, zien een uitdaging in het meegaan met technologische ontwikkelingen, maar het merendeel van de scholen probeert het hoofd boven water te houden met de meest elementaire middelen. Gelukkig zijn er individuen en organisaties actief om het onderwijs en dus de kwaliteit van het leven te verbeteren. Er is geen simpele oplossing. Of zoals de voormalige president Nelson Mandela het zei: “Als je de top van de berg beklommen hebt, dan pas zie je dat er nog veel meer bergen te beklimmen zijn”.

Wiskundeboeken

Het Wereldwiskunde Fonds heeft het afgelopen jaar twee keer een school en de leerlingen in Zuid-Afrika geholpen met het aanschaffen van wiskundeboeken. Medeauteur van dit artikel, Andrea Morgan, is lerares op een meisjesschool in Hilton, vlak bij Pietermaritzburg. In haar vrije tijd heeft ze wiskundeboeken geschreven en deze worden in goedkope druk uitgegeven. A4-blaadjes, in een ringband en de enige kleur is te vinden op het voorblad. Maar de boeken staan vol heel mooie wiskundeopgaven, gericht op het curriculum dat in Zuid-Afrika wordt voorgeschreven, zie www.toolbox.co.za. Haar school zelf heeft de steun van het Wereldwiskunde Fonds niet nodig, maar in de omgeving van Pietermaritzburg zijn veel scholen die deze hulp heel goed kunnen gebruiken. Voor de Phayiphini High School resulteerde de aanschaf van boeken voor 150 leerlingen dit jaar in goed wiskundeonderwijs. Deze school wordt voor de wiskunde bijgestaan door een gepensioneerde lerares, Judith Miller, die de docenten didactisch ondersteunt. De boeken gaan meerdere jaren mee, dus ook de komende jaren zullen veel leerlingen de vruchten plukken van deze aankoop.

figuur 2 vlnr: Judith Miller, Miss Phindile Gwala, Mrs Boyi Mtshali, Mr Monakali, Mr Hlabe and the Headmistress, Mrs Zondi.

Uiteraard is dit slechts een druppel op een gloeiende plaat, maar er is in Zuid-Afrika een groot bewustzijn van het feit dat men voor uitdagingen staat en een groeiende maatschappelijke steun om het wiskundeonderwijs te verbeteren. We hebben als land wel voor hetere vuren gestaan. Er is hoop!

Over de auteurs

Andrea Morgan is wiskundelerares op de meisjesschool St Anne's in Hilton, Kwazulu Natal. Ze is de schrijver en uitgever van KEY BOOKS, een lesmethode die het hele curriculum in Zuid-Afrika dekt. Haar email adres: Amorgan@stannes.co.za

Heleen van der Ree is beleidsmedewerker bij de NVvW en secretaris van het Wereldwiskunde Fonds. Haar email: hoofdbureau@nvvw.nl